

МЕТОДИ ПРОТИДІЇ ФІНАНСОВИМ ЗЛОЧИНАМ У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ

Системна Загроза Фінансовій Стабільності

Фінансові злочини у бюджетній сфері є однією з найсерйозніших загроз фінансовій стабільності держави.

- Вони прямо впливають на ефективність розпорядження публічними коштами.
- Підривають довіру до державних інститутів.
- Стримують соціально-економічний розвиток країни.

Протидія має бути системною, заснованою на аналітичному підході, прозорості управління і технологічній інтегрованості механізмів контролю.

Найпоширеніший вид фінансових злочинів у бюджетній сфері:

Нецільове Використання Коштів

Суть порушення

Витрачання державних ресурсів не за призначенням, не на цілі, визначені бюджетними призначеннями та асигнуваннями (ст. 119 Бюджетного кодексу).

Типові Приклади

Типовими проявами нецільового використання бюджетних коштів є здійснення закупівель матеріалів чи обладнання за кодами економічної класифікації видатків, які формально відповідають визначеній категорії витрат, але фактично спрямовуються на придбання або формування нового основного засобу.

Наслідки включають обмеження або призупинення бюджетних асигнувань, повернення коштів, а також притягнення винних посадових осіб до цивільної, адміністративної, дисциплінарної чи кримінальної відповідальності.

Службове Підроблення Фінансової Звітності

Мета

Умисне спотворення бухгалтерських документів, актів виконаних робіт або звітів для приховування нестач чи створення фіктивних витрат.

Причини

Формальність внутрішнього контролю, слабка система аудиту та відсутність електронної звірки між державними базами даних.

Корупційні Дії при Державних Закупівлях

Корупційний ризик виникає як ймовірність вчинення дій, що негативно впливають на ефективність та прозорість процедур закупівель.

Дискримінаційні Умови

Встановлення умов тендерної документації, які обмежують конкуренцію.

Завищення Вартості

Завищення очікуваної вартості або обсягів закупівлі.

Поділ Предмета

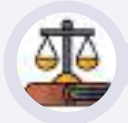
Поділ предмета закупівлі для уникнення відкритих торгів.

Конфлікт Інтересів

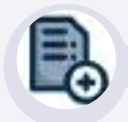
Приховування конфлікту інтересів та надання переваги певному учаснику.

Комплексні Причини Злочинів у Закупівлях

Прогалини в Законодавстві

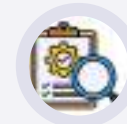
Дозволяють розширювати дискреційні повноваження замовника та не встановлюють єдиних критеріїв доброчесності.

Відсутність Інтеграції

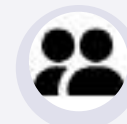
Брак інтегрованих реєстрів ускладнює швидку перевірку взаємозв'язків між контрагентами та історією контрактів.

Для ефективної протидії необхідне поєднання організаційно-управлінських, фінансово-контрольних, аналітичних, інформаційно-технологічних та правових методів.

Формальний Контроль

Система внутрішнього фінансового контролю часто має формальний характер, послаблюючи запобіжні механізми.

Кадрові Фактори

Низький рівень кваліфікації посадових осіб та корупційні зв'язки.

Узагальнення Методів

Протидії

Група методів	Приклади застосування та очікувані результати
Організаційно-управлінські	Розроблення внутрішніх політик контролю, впровадження внутрішнього аудиту. Результат: Підвищення прозорості управління.
Фінансово-контрольні	Державний фінансовий аудит, ревізії, моніторинг витрат. Результат: Виявлення нецільового використання, запобігання втратам.
Аналітичні та Форензік	Цифрова аналітика, перевірка даних, ідентифікація підозрілих операцій. Результат: Виявлення прихованих схем і шахрайств.
Інформаційно-технологічні	Системи електронного обліку, Big Data, блокчейн-технології. Результат: Автоматизація контролю, запобігання фальсифікаціям.
Правові	Удосконалення нормативної бази, встановлення відповідальності. Результат: Підвищення невідворотності покарання.

Ефективна боротьба потребує поєднання організаційних, правових, аналітичних і цифрових інструментів контролю. Форензік-методи відіграють важливу роль у виявленні прихованих схем.

Висновок: Інтегрований Підхід до Фінансової Безпеки

Удосконалення Нормативної
Бази

Підвищення Персональної
Відповідальності

Зміцнення Інституційного
Контролю

Впровадження Аналітичних
Технологій

Ефективна боротьба з фінансовими злочинами можлива лише за умов системної координації дій, незалежного аудиту та цифрової прозорості. Це мінімізує корупційні ризики та забезпечить реальну фінансову безпеку держави.